

MIESIĘCZNIK UKAZUJE SIĘ OD 1910 ROKU NR 4/22 KWIECIEŃ 2022 CENA 9,80 Zł (W TYM 8% VAT)

Nr indeksu 25116XX

ZNAKI CZASU

POMÓC JESZCZE JEDNEMU

AKTYWNE SŁUCHANIE
DZIECKA

CO WIEDZIAŁY STAROŻYTNE
CYWILIZACJE?

RZECZ O ZMARTWYCHWSTANIU

© Antonio Guillem F. - bank zdjęć Photogenica

PRZEBACZYĆ
Ale jak?

ISSN 0208-9890

04

24 Przebaczyć? Ale jak?

Jeśli chcemy być ludźmi zdrowymi emocjonalnie, nauczenie się wybaczenia jest koniecznością.

Człowiek, który nie przebacza, boryka się z problemami emocjonalnymi, duchowymi, psychicznymi. Nieprzebaczenie wpływa też negatywnie na relacje z otoczeniem.

3 A miało być lepiej

4 Znaki i fakty

9 Szlachetna triada

Gdybyś miał wybrać tylko dwie cechy, za które miałbyś zostać zapamiętany — dwa słowa opisujące to, za czym się opowiadasz i co najbardziej cenisz — co byś wybrał?

14 Ukrzyżuj!

Bohater „Procesu” Kafki został aresztowany, skazany i stracony na podstawie zarzutów, których nigdy mu wyraźnie nie przedstawiono. Jednak daleko temu do absurdalności procesu Jezusa, który pokazał, do czego są zdolni ludzie nawet w obliczu bezwarunkowej miłości.

18 Słowa z krzyża

Jakie słowa mogą rozbrzmiewać z krzyża? W ciągu mrocznych godzin męki Chrystusa nie padło ich wiele. Z wysokości krzyża usłyszeć możemy siedem krótkich, ale jakże znamienitych zdań.

27 Dar serca

O tym, jak trzyletnia dziewczynka, oddała swój podarek chorej koleżance.

28 Piwniczna wspólnota

Jako chłopiec nie lubił kościoła. Ale poczucie wspólnoty, którego doświadczył, gdy wybuchła wojna, okazało się kluczowe dla jego życia.

30 Pergamon — tron szatana

Ta stolica starożytnego królestwa w Azji Mniejszej była ważnym ośrodkiem helleńskiej kultury i nauki, centrum kultu Zeusa, a później jednym z pierwszych ośrodków wczesnego chrześcijaństwa.

32 Mikrobiom a rak prostaty

Naukowcy odkryli złożony związek między bakteriami jelitowymi a nowotworem prostaty. Szeroko stosowany zabieg na zaawansowanym raku prostaty może okazać się niepotrzebny dzięki mikrobiocie.

35 serwis AAI

5 Pomóc jeszcze jednemu

Rozmowa z trzema pastorami adwentystycznymi, którzy zaangażowali się w pomoc ukraińskim uchodźcom.

12 Co wiedziały starożytne cywilizacje?

Przyzwyczajiliśmy się uważać, że z powodu ewolucji nasza wiedza o świecie rozwinęła się stopniowo. Każde nowe pokolenie ludzi budowało na osiągnięciach poprzednich pokoleń. Ale czy tak było zawsze? Obecnie na jaw wychodzą fakty, które zadają temu kłam.

20 Rzecz o zmartwychwstaniu

Nazywał się Menechem Scheerson, a w chwili jego śmierci w 1994 roku wielu Żydów było przekonanych, że ich 92-letni duchowy przywódca był długo oczekiwanym Mesjaszem.

22 Sztuka aktywnego słuchania dziecka

Bez gotowości do wysłuchania dziecka nie można napełnić jego „kubka emocjonalnego”.

A MIAŁO BYĆ LEPIEJ...

© Karolina Stociak

ANDRZEJ SICIŃSKI
redaktor naczelny

Różne są obrazy wojny. Te tragiczne, gdy się na nich skupiamy, pozbawiają nas siły i motywacji do dobrego działania. Ale są też inne obrazy, które tchną jakąś nadzieją.

Zaczynając tak niedawno nowy rok, chyba wszyscy mieliśmy nadzieję, że będzie lepszy niż poprzedni; że po dwóch latach COVID-19 odpuści i wszystko wróci do względnej normalności. I odpuścił, ale tylko medialnie. A właściwie raczej ustąpił miejsca większemu nieszczęściu — wojnie po sąsiedzku z milionami uchodźców. A miało być lepiej...

Ale dość dołowania się. Nieważne, jak cienki jest naleśnik, ważne, że ma dwie strony. Zawsze. Co by się nie działo, szukajmy wokół siebie dobra. Nie pozwólmy się zamknąć w bańce jedynie złych wieści i prognoz. Tak jak pod koniec zimy lubimy wyszukiwać w parku przebiśniegów, a wiosną pierwszych pąków na gałęziach drzew i krzewów, tak wyglądamy też dobrych wiadomości, cieszymy się nimi i dzielimy.

To dlatego do rubryki na następnej stronie wybraliśmy w tym numerze same dobre informacje — o nowej nadziei dla nieuleczalnie chorych i przykładzie czynienia dobra tym, którzy go najbardziej potrzebują.

Ta wojna to zło w czystej postaci, ale jednak i w niej co jakiś czas pojawiają się momenty, wydarzenia, obrazy, które tchną nadzieją — że dobrych ludzi jest więcej, że jeszcze będzie lepiej. Jeśli nie lepiej, niż było, to chociaż lepiej, niż jest.

Już na początku tej wojny uderzyło mnie w mediach społecznościowych zestawienie dwóch zdjęć — prawosławnego duchownego błogosławiącego rosyjską broń i Ukraińców modlących się w grupkach w jakimś parku. Dwie jakże różne religijności. Ktoś może oczywiście powiedzieć, że to nie modlitwa obroni Ukrainę, ale z drugiej strony skąd pewność, że nie. W końcu powiedzenie, że człowiek strzela, ale to Pan Bóg kule nosi, nie wzięło się znikąd.

Albo obrazy nieuzbrojonych Ukraińców zatrzymujących własnymi ciałami pojazdy najeźdźców. Albo zdjęcia kościołów różnych wyznań zamienionych w miejsca pobytu dla uchodźców. Czy też filmik z małą ukraińską dziewczynką śpiewającą w schronie przebój z dziecięcej bajki. I scena z tą samą dziewczynką śpiewającą już w Polsce hymn Ukrainy podczas wielkiego koncertu charytatywnego na rzecz tego kraju. Także widok nielicznych odważnych Rosjan protestujących w Moskwie przeciwko wojnie i zatrzymywanych nawet za stanie na placu z pustym białym kartonem. Absurdalne i nierzeczywiste, ale poruszające. Albo filmik

z hiszpańskiego przedszkola, gdy dzieci witają nowego kolegę z Ukrainy, podchodząc i mocno się do niego przytulając. Lub zdjęcie Władimira Kliczki, mistrza olimpijskiego w boksie, który wystawił na aukcji swój złoty medal, aby zebrać pieniądze dla ofiar wojny. Nabywca kupił go za milion dolarów i natychmiast oddał medal bokserowi, bo chciał, aby medal pozostał w rodzinie Kliczków.

I w końcu zdjęcie mocno poranionej młodej Ukrainki z dzieckiem przy piersi, którą już nazywa się ukraińską Madonną, bo wypisz, wymaluj, wygląda jak Maria z Dzieciątkiem Jezus z obrazów i ikon, tyle że na szpitalnym łóżku, z obandażowaną głową i przykryta złocistą folią termiczną. Kwintesencja macierzyńskiej miłości. Karmita dziecko, gdy spadły rakiety i wszystko wokół niej się zawaliło. Osłaniając niemowlę własnym ciałem, przyjęła na siebie cały impet rozpryskujących się kawałków szkła i gruzu.

Wszystkie te obrazy wyciskają łzy, ale też niosą nadzieję, że człowieczeństwo jeszcze nie umarło. A gdyby nawet miało umrzeć, to jeszcze zmartwychwstanie — tak jak zmartwychwstał Pan Jezus, dając nam wszystkim nadzieję, że śmierć, choćby dziś dominowała, kiedyś będzie musiała ustąpić mocy od niej silniejszej. Mocy Życia, które jest w Chrystusie. ✝

ANDRZEJ SICIŃSKI

ZNAKI
czasu

POLECAJA

Zamówienia prosimy kierować pod adresem: Dział Handlowy
Wydawnictwa „Znaki Czasu”, ul. Foksal 8/3, 00-366 Warszawa,
tel. 22-331-98-00, e-mail: kontakt@znakiczasu.pl,
księgarnia internetowa: sklep.znakiczasu.pl

BESTSELLEROWA SERIA KONFLIKT WIEKÓW

WYBRAŃCY BOGA. Niniejsze dzieło na przykładzie biblijnych zapisów historii wyjaśnia wiele tajemniczych stron odwiecznego konfliktu dobra ze złem. Począwszy od czasów prehistorycznych aż po okres panowania króla Dawida (XI-X w. p.n.e.), stajemy się świadkami losów, dramatów i zwycięstw m.in. Noego, Abrahama, Saula czy Dawida. Książka zawiera także opisy epokowych wydarzeń, które wywarły istotny wpływ na dzieje ludzkości. **Czyta Marcin Popczyński.** Czas: 27 godz. 3 min.

PROROCY I KRÓLOWIE. Niezwykle interesujący wgląd w dzieje starożytnego Izraela od czasów króla Salomona (X w. p.n.e.) aż do okresu tuż po niewoli babilońskiej (V w. p.n.e.) oraz fascynujące studium charakterów przywódców i proroków, m.in. takich jak: Salomon, Achab, Jeremiasz, Eliaś czy Elizeusz. Autorka kładzie nacisk na wielkie i ponadczasowe nauki moralne, ukazując je na tle triumfów, upadków i reform narodu wybranego. **Czyta Dariusz Górski.** Czas: 18 godz. 47 min.

ŻYCIE JEZUSA. W oparciu o cztery ewangelie autorka wiernie opisuje życie Jezusa z Nazaretu. Z nieprzeciętną sprawnością ukazuje — czasami w sposób zdumiewający, a bywa że i wstrząsający — dzieło Chrystusa jako Zbawiciela świata. Czyni to po mistrzowsku, w sposób plastyczny i wielowątkowy, łącząc skrupulatność literacką z głębokim spojrzeniem człowieka wiary. Wszystko to zaś umieszcza na tle ówczesnych realiów panujących na Bliskim Wschodzie. **Czyta Jan Tuzin.** Czas: 37 godz. 57 min.

KRZYŻ I MIECZ. Pasjonujący opis dziejów Kościoła wczesnochrześcijańskiego opracowany na podstawie zapisów Nowego Testamentu (I w. n.e.). Autorka ukazuje tryumf duchowej siły chrystianizmu nad zdegenerowanym moralnie Cesarstwem Rzymskim. Książka pełna zaskakujących przygód i akcji. Szlachetność postaw i charakterów — takich m.in. postaci jak apostoł Piotr czy Paweł z Tarsu — pozytywnie inspiruje czytelnika. **Czyta Maciej Więckowski.** Czas: 18 godz. 37 min.

WIELKI BÓJ. Ta książka budzi kontrowersje, wprawia w zachwyt, przynosi ulgę. Odsłania kulisy duchowego konfliktu, w centrum którego wszyscy się znajdujemy. *Wielki bój* ukazuje wiele zawiłych wydarzeń z historii chrześcijaństwa i wyjaśnia znaczenie wydarzeń aktualnych. Omawia także przepowiednie Pisma Świętego dotyczące czasów końca. Co ostatecznie zwycięży — dobro czy zło, prawda czy fałsz, nadzieja czy rozpacz? **Czyta Jan Mancewicz.** Czas: 28 godz. 15 min.

ELLEN G. WHITE (1827-1915) — amerykańska pisarka, działaczka społeczna i wizjonerka religijna. Jest autorką kilkudziesięciu książek przetłumaczonych na blisko 200 języków. Jej twórczość do dzisiaj wywiera wpływ na miliony czytelników.

W SPRZEDAŻY JUŻ W KWIETNIU 2022!

